

Het verschil tussen gaven & genade

40. „Wat de reden is, waarom iemand die zoo ver gaat, dat hij bijna een Christen wordt, nochtans niet verder gaat dan tot een bijna Christen te wezen.”

„Hoe ver iemand kan gaan in den weg ten hemel, en nochtans maar bijna een Christen kan zijn.”

Dat zal ik u toonen in twintig bijzonderheden.

1. „Iemand kan groote kennis hebben; hij kan veel weten van God en Zijn wil, en veel van Christus en Zijne wegen, en nochtans maar bijna een Christen zijn.”

Want schoon er geen genade kan zijn zonder kennis, nochtans kan er groote kennis zijn, waar geen genade is. Verlichting gaat dikwijls voor, waar bekeering nooit volgt. 't Onderwerp van de kennis is het verstand, 't onderwerp van de heiligheid is de wil. Een mensch nu kan zijn verstand verlicht hebben, en echter zijn wil niemendal geheiligd. Hij kan een verstand hebben om God te kennen, en nochtans mag hem een wil ontbreken om God te gehoorzamen. De *Apostel* verhaalt ons van sommigen, „die wanneer zij God kenden, Hem nochtans als God niet verheerlijkten,” Rom. 1 : 21.

Om een mensch geheel een Christen te maken, moet er licht in het hoofd, en hitte in het hart wezen, kennis in het verstand, en ijver in de genegenheden. Sommigen hebben ijver en geen kennis, dat is een blinde vroomheid, sommigen hebben kennis en geen ijver, dat is een vruchteloze onderneming, maar waar kennis met ijver te zamen gevoegd is, dat maakt een waar Christen.

Tegenwering. „Maar wordt er niet gezegd: dit is het eeuwige leven dat zij U kennen, den eenigen waren God en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt?” Joh. 17 : 3.

Antwoord. Alle kennis van God en Christus geeft de ziele geen recht tot het eeuwige leven. Want hoe zouden anders de duivelen verloren gaan, die meer kennis van God hebben dan alle menschen op deze wereld; want, schoon zij door hun val hunne heiligheid verloren, hunne kennis hebben zij behouden.

Zij worden genoemd *Daimones*, wegens hunne kennis, en echter zijn ze *Diaboloï*, wegens hunne boosheid nog duivelen blijvende.

Kennis mag het hoofd vervullen, maar ze zal het hart niet verbeteren, zoo er niet iets anders is. De *Farizeën* hadden veel kennis. „Ziet gij wordt een Jood genoemd, en rust op de wet, en roemt op God; en gij weet Zijn wil enz.,” nochtans waren zij een geslacht der geveinsden. Och, hoevelen zijn, beladen met kennis, naar de hel gevaren. Rom. 2 : 17, 18.

Schoon het waar is, dat 't het eeuwige leven is God te kennen en Jezus Christus, niettemin is het alzo waar, dat menigeen God kent en Jezus Christus, die nooit het eeuwige leven zal zien.

Gij moet weten, dat er tweeërlei kennis is; de eene is gemeen, maar niet zaligmakende; de andere is niet gemeen, maar zaligmakende; gemeene kennis is die, welke slechts zweeft in de hersenen, maar die geen invloeiing of beweging heeft op het hart. Deze kennis kunnen de verworpenen hebben. „Bileam zag Christus van de hoogte der steenrotsen, en van de heuvelen aanschouwde hij Hem,” Num. 23 : 9. De *naturalisten* zeggen, dat er een parel in het hoofd van een pad is; haar buik nochtans is vol vergift. In *Frankrijk* zijn *bessen*, die zij noemen *uwe d'épine*, de druif van een doorn. De gemeene kennis, de parel in het hoofd van een pad, de druif, die op de doornen wast, kan gevonden worden in een onheilig mensch.

Dan is er ook eene zaligmakende kennis van God en Christus; dezelve sluit in de toestemming van het hart en 't consent van den wil; dit is een kennis, die 't geloof in zich bevat. „Door zijn kennis zal Mijn knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.” Jes. 53 : 11. Deze kennis is die, welke leidt tot het eeuwige leven. Nu, wat mate van kennis 't ook wezen mag, die iemand heeft van God en Jezus Christus, indien het niet is deze zaligmakende kennis, kennis gevoegd met gewilligheid en toeëigening, hij is maar een bijna Christen.

Die alleen kent God recht, die weet hoe hij Hem moet gehoorzamen, en die Hem gehoorzaamt naar de kennis, die hij van Hem heeft; „Allen, die Zijne bevelen doen, hebben goed verstand.” Ps. 111 : 10. Alle kennis zonder deze maakt een mensch het beeld van *Nebucadnezar* maar gelijk, hetwelk eer „hoofd had van goud en voeten van leem.”

Sommigen weten, om maar te weten.

Sommigen weten, om maar geweten, of gekend te worden.

Sommigen weten, om te denken 't geen zij weten.

Nu te weten, om maar te weten, is nieuwsgierigheid.

Te kennen, om gekend te worden, is ijdele eer.

Maar te weten, om te denken hetgeen wij weten, is een Evangelische plicht.

Dit maakt een mensch een volkomen Christen; het ander zonder dit maakt een mensch bijna en niet meer dan *bijna* een Christen.

2. „Iemand kan groote en bijzonder groote, ja geestelijke gaven hebben, en nochtans maar bijna Christen zijn.” De gave des gebeds is een geestelijke gave; deze nu kan iemand hebben en nochtans bijna een Christen zijn; want wat anders is de gave des gebeds en wat anders de genade des gebeds. De gave van prediken en profeteeren is een geestelijke gave, 1 Cor. 12 : 10; deze kan iemand hebben en nochtans maar bijna een Christen zijn. *Judas* was een groot leeraar, en zoo ook degenen, welke eens tot Christus zullen komen en zeggen: „Heere, Heere, hebben wij niet in Uwen Naam geprofeteerd en in Uwen Naam duivelen uitgeworpen” enz., Matth. 7 : 22. Gij moet weten dat niet de gaven, maar de genade iemand tot een Christen maken, want

a. Gaven zijn een gemeen werk des Geestes; iemand kan al de gaven des Geestes deelachtig zijn, en nochtans een verworpene wezen; want daarom worden zij *gemeen* genoemd, omdat ze zonder onderscheid aan goeden en kwaden door den Geest worden uitgedeeld, zoowel aan ongeloovigen als aan geloovigen. Die genade hebben, hebben ook gaven; en die geen genade hebben, kunnen dezelfde gaven hebben, want de Geest werkt in beide, wat meer is, in dezen zin genomen kan 't zijn, dat een die geen genade heeft, onder een grooter werk des Geestes is, dan een die veel genade heeft. Een genadeloos *belijder* kan grooter gaven hebben dan de heiligste *geloovige*. Hij kan in bidden en prediken *hen* verre overtreffen, maar in oprechtheid en eenvoudigheid kunnen *zij hem* te boven gaan.

b. Gaven zijn ten nutte en gebruik van anderen; zij zijn

in ordine ad alium, gelijk men in de scholen spreekt tot voordeel en stichting van anderen, zoo zegt de Apostel: 1 Cor. 12 : 7: „Zij zijn gegeven tot hetgeen oorbaar is.”

Iemand nu kan een ander stichten met zijne gaven en nochtans zelve onstichtelijk zijn; hij kan profijtelijk zijn voor anderen, en nochtans onprofijtelijk voor zichzelf.

De raaf was een onreine vogel, God gebruikte ze evenwel om Elia te spijsigen; hoewel zij niet goed tot spijs was, was ze goed om de spijs te brengen; een lam man mag met zijn kruk u den rechten weg wijzen, en toch geen kracht hebben om zelf daarin te wandelen. Een scheeve kleermaker kan wel een goed kleed maken voor een lichaam, ofschoon het hem niet past die het maakte, wegens zijn scheefheid. De kerk (Christus' besloten hof) kan bewaterd worden door een houten goot; de zon kan haar stralen schieten door een vuil glas en het veld kan wel bezaaid worden door een bemorste hand.

De krachtadigheid van het Woord hangt niet aan het gezag van hem, die het spreekt, maar aan het gezag van God, die het zegent. Zulks dat een ander bekeerd kan worden door mijn prediken, desnietteenstaande kan ik een *verworpene* wezen. *Bileam* deed een klare en bewonderenswaardige profetie van Christus, nochtans trok hij er geen voordeel van. „Daar zal eene ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israël opkomen”; maar *Bileam* nochtans en zal er niet bij opdoen; „Ik zal hem zien, maar nu niet, ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij.” Num. 24 : 17.

God kan iemands gaven gebruiken, om een ander tot Christus te brengen, hoewel hij, wiens gaven God gebruikt, vreemd aan Christus kan wezen; iemand kan een ander in 't geloof versterken, en hij zelf nochtans mag in het geloof een vreemdeling zijn. *Pendleton*, ten tijde van *Koningin Maria*, sterkte en bemoedigde een *Sanders* en te staan in de Waarheid, die hij gepredikt had om derzelve met zijn bloed te verzegelen, en naderhand werd hij zelf een afvallige. *Sculletus* verhaalt van een *Johannes Spicerus*, een vermaard prediker te *Augsburg* in *Duitschland*, in het jaar 1523, welke het Evangelie zoo krachtig predikte, dat vele groote *hoeren*

bekeerd en goede Christenen werden, toch ging hij daarna zelf over tot de Roomschen, en had een deerlijk einde. Eene kaars kan helder schijnen, om anderen te lichten bij hun werk, toch gaat zij eindelijk uit in een vuilen stank.

c. 't Is boven de macht van de grootste gaven, het *hart te veranderen*. Iemand zou kunnen prediken als een Apostel, bidden als een Engel, en toch een hart van een duivel hebben. De genade alleen kan het hart veranderen; de *grootste* gave kan het *niet* doen, maar de minste genade is daar bekwaam toe; gaven mogen iemand geleerd maken, maar genade maakt den mensch een geloovige. Zoo dan de gaven het *hart niet kunnen veranderen*, dan kan iemand wel de *grootste* gaven hebben, en toch maar *bijna* een Christen zijn.

d. Velen zijn beladen met gaven *naar de hel* gegaan; ongetwijfeld had Judas groote gaven, want hij was een leeraar des Evangelies, en onze Heere Jezus Christus zou hem anders niet tot dat werk verkoren hebben, noch hem daartoe bekwaam geacht hebben, Judas toch, is *gegaan naar zijne eigene plaats*; de *Schriftgeleerden* en *Farizeën* waren lieden van bijzondere gaven, en toch *waar is de wijze, waar is de Schriftgeleerde?*

Het woord des Kruises is dengenen, die verloren gaan, dwaasheid. 1 Cor. 1:18.

Die *verloren gaan*, wie zijn die? Wie? De wijzen en geleerden beiden onder Joden en Grieken; dezen worden genoemd, degenen die *verloren* gaan. „Surgent indocti et rapiunt coelum dum nos cum doctrina nostra in Gebennam detrudimur,” zeide een groot Bisschop, als hij een arm schaapherder zag weenen over een pad; de slechte ongeleerde wereld neemt den hemel in, terwijl wij met al onze geleerdheid in de hel storten.

Drie dingen zijn er voor ons te betrachten, zoo wij ooit het verderf willen ontgaan: 1. Wij moeten ten volle overtuigd wezen van zonden. 2. Wij moeten waarlijk vereenigd zijn met Christus. 3. Wij moeten aangenomen zijn onder 't Verbond der genade. Nu, de grootste gaven kunnen ons niet helpen aan een van alle. Zij kunnen geen volkomene overtuiging werken. Zij kunnen onze vereeniging niet opwerken. Zij kunnen ons niet brengen in de betrekking van het verbond.

En bijgevolg kunnen zij ons niet bewaren voor het eeuwige verderf; dit zoo zijnde, kan ook iemand de grootste gaven hebben, en toch maar bijna een Christen zijn.

e. Gaven kunnen versterven en afgaan; zij zijn het verderf niet boven 't hoofd; van de genade is het zeker, dat ze nooit zal bezwijken, maar van de gaven niet; de genade is onverderfelijk, schoon de gaven het verderf onderworpen zijn. Genade is een „springader, die geen wateren ontbreken,” Jes. 58:11, maar de stroomen van gaven kunnen opdrogen. Indien de genade verderfelijk is in haar eigen natuur, als zijnde *maar een schepsel*; nochtans is zij onverderfelijk, ten opzichte van haar bewaarder, als zijnde het *nieuwe schepsel*; Hij, die het in ons schiep, zal het in ons bewaren; en die het in ons *begon*, zal het ook *volbrengen*, Hebr. 12:2. Gaven hebben hare wortels in de natuur, maar de genade heeft ze in Christus: en daarom, schoon de gaven kunnen versterven en verwelken, de genade zal eeuwig staan blijven.

Zoo dan de gaven vergankelijk zijn, dan kan hij, die de *grootste gaven* heeft (hoewel degene, die de *minste genade* heeft, een Christen is), toch maar bijna een Christen zijn.

Tegen werping. Maar beveelt ons de Apostel niet: „ijvert naar de beste gaven?” 1 Cor. 12:31.

„Waarom moeten wij er naar trachten, en met ijver naar trachten, zoo zij tot de zaligheid niets doen?”

A n t w o o r d. Gaven zijn goed, maar zij zijn het beste goed niet; zij zijn kostelijk, maar nog is er wat kostelijken; zoo vervolgt het in hetzelfde vers; „en ik wijs u een weg, die nog uitnemender is.” Een mijtje genade is meer waard dan een talent gaven; gaven mogen ons *rijk* maken *bij de menschen*, maar de genade, die maakt ons *rijk bij God*. Onze gaven zijn ten nutte van anderen, maar de genaden zijn tot profijt van ons zelve; dat, waarmee ik een ander voordeel doe, is goed, maar waarmee ik mij zelve voordeel doe, is beter, Luk. 12:21.

Omdat dan de gaven goed zijn, daarom behoorden we er naar te trachten, maar omdat ze het beste goed niet zijn, daarom behoorden we er niet in te rusten; wij moeten naar gaven staan, om anderen goed te kunnen doen, opdat ze

gesticht worden, en wij moeten naar genade trachten, ter wille onzer eigen ziel, opdat ze mag behouden worden; want wie ook verbeterd mocht wezen door onze gaven, wij nochtans zullen onvruchtbaar zijn zonder genade.

3. „Iemand kan breed voordoen in zijn godsdienst, veel wezen in uiterlijke plichten van Godzaligheid, en nochtans maar bijna een Christen zijn.”

Let daartoe op hetgeen Christus zegt, Matth. 7 : 21: „Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk der Hemelen”; dat is, niet iedereen, die belijdenis doet van Christus, zal daarom voor een waar discipel van Christus gehouden worden; „zij zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn,” Rom. 9 : 6. Noch zijn zij niet allen Christenen, die belijdenis doen van den godsdienst.

Wat een deftige belijdenis had *Judas*; hij volgde Christus, hij verliet alles voor Christus, hij predikte het Evangelie van Christus, hij wierp duivelen uit in Christus' Naam, hij at en dronk aan Christus' tafel; en nochtans *Judas* was maar een geveinsde. De meeste belijders zijn als de leliën, schoon in het oog, maar vuil in het handelen; of als peper, heet in den mond, maar koud in de maag. De fijnste boord kan wel gelegd worden op het grofste laken.

't Is een groot bedrog, het wezen van onzen godsdienst af te meten naar de breedte onzer belijdenis; en te oordeelen van de sterkte van onze genaden, naar de lengte van onze plichten. De *Schriftuur* spreekt van sommigen, welke „hebben eene gedaante van Godzaligheid, en de kracht daarvan verloochend.” 2 Tim. 3 : 5. De kracht verloochend, dat is, zij leven niet in de oefening van die genaden, welke zij in hunne plichten voorgeven. Die een gelaat van vroomheid vertoont door een bijzondere belijdenis en nochtans geen Godzaligheid oefent door een heiligen wandel, die heeft de gedaante, maar de kracht daarvan verloochend. *Hugo* vergelijkt dezulken bij den *struisvogel*, *qui alas habet, sed non volat*, die vleugels heeft, maar niet vliegt; velen hebben de vleugels van een goede belijdenis; maar ze gebruiken ze niet om te vliegen in geestelijke bewegingen en heiligen wandel.

Om de waarheid hiervan te ontdekken, dat iemand een

hooge belijdenis van godsdienst kan hebben en nochtans maar bijna een Christen zijn, zoo merkt op deze vier blikken:

a. Zoo iemand den godsdienst kan belijden, en nochtans nooit een veranderd hart hebben, noch zijn staat verbetert, dan kan hij een groot belijder zijn, en nochtans maar bijna een Christen.

Nu men kan den godsdienst belijden, en nochtans nooit zijn hart veranderd hebben, noch zijn staat vernieuwd. Hij kan een volstandig hoorder van het Woord zijn, en nochtans een zondaar blijven; hij kan dikwijls komen aan de Tafel des Heeren, en echter als een zondaar weggaan, gelijk hij kwam; wij moeten niet meenen, dat juist de plichten, *ex opere operato*, en de genaden samen gaan. Menige ziel is bekeerd geworden onder eene ordonnantie door Christus, maar nooit is er een ziel bekeerd door eene ordonnantie zonder Christus. Worden nu al degenen, die zich onder de ordonnantiën houden van Christus, tot bekeering gebracht? Gewisselijk neen; want „sommigen is het Woord een reuke des doods ten doode.” 2 Cor. 2 : 16. Dit zoo zijnde is het klaar en duidelijk, dat iemand den godsdienst belijden en nochtans maar bijna een Christen zijn kan.

b. De mensch kan den godsdienst belijden, en leven onder den schijn van Godvruchtigheid, in huichelarij en geveinsdheid. Jes. 48 : 1. „Hoort dit, gij huis Jakobs, die genoemd wordt met name Israëls en uit de wateren van Juda voortgekomen zijt; die daar zweren bij den Naam des Heeren en vermelden den God Israëls, maar niet in waarheid noch in gerechtigheid.” Wat dunkt u hiervan? „Zij vermeldden den God Israëls,” daar is haar belijdenis, „maar niet in waarheid noch in gerechtigheid,” daar is het bedrog; en 't is zeker, daar kon geen geveinsdheid wezen ten opzichte van den godsdienst, zoo het niet was onder een vertooning van godsdienst; want die Godloos, vleeschelijk en onrein inwendig is, en zich zoo uitwendig vertoont, die is geen geveinsde, maar hij schijnt wat hij is; maar hij, die 't eene schijnt te meenen, en in het andere zich tegenovergesteld vertoont, zijnde vleeschelijk en onheilig, en zich voordoet als goed en heilig, zoo een is een geveinsde.

Dus bepalen de Casuïsten de geveinsdheid te zijn, eene

nagemaakte heiligheid; dit komt zeer wel overeen met het Grieksche woord *hypocrites*, hetwelk van *hypocrinomai* is af te leiden, of iets uit te beelden.

En ten einde hebben de *Hebreëen* twee woorden om de huichelaars te noemen: *Panim*, hetwelk beteekent gedaante, en *Chanepim*, hetwelk nabootsen beteekent van *Chanaf*, veinzen, zoodat deze een geveinsde is, die den godsdienst vertoont, en draagt de gedaante van heiligheid; en echter is hij zonder de genade van heiligheid; hij vertoont in 't nabootsen iets te zijn, hetgeen hij niet inderdaad is; hij draagt een vorm van Godvruchtigheid van buiten, alleen als een deksel van een goddeloos hart van binnen. Hij heeft eene *belijdenis*, opdat men hem niet van goddeloosheid zou verdenken, doch het is *maar* een belijdenis en daarom is hij godloos.

Hij is een *godsdienstige* huichelaar; *godsdienstig* omdat hij het voorgeeft te wezen, en nochtans een huichelaar, omdat hij het *maar* voorgeeft; hij is als veel lieden, die de tering hebben, welke nog redelijk welgedaan schijnen en echter een verrotte long hebben; of als sommige appelen, die een schoone schil, maar een bedorven klokhuis hebben; menigeen schijnt rechtvaardig, die alleen in schijn rechtvaardig is.

Dit zoo zijnde, dan kan iemand den godsdienst belijden en toch maar bijna een Christen zijn.

c. Manier en gewoonte kan iemand een belijder maken; gelijk er velen zijn, die dit of dat kleed dragen, niet omdat ze er warmer in zijn, of dat het meer heeft boven een ander, maar slechts maniershalve.

Menigeen draagt gepoederd haar, besmeerde aangezichten, strikken en veeren op het hoofd etc. tot geen ander doeleinde, dan om modieuze gekken te wezen.

Zoo belijden velen den Christelijken godsdienst, niet omdat de middelen der genade het hart verwarmen, of dat zij eenige uitnemendheid zien in de wegen Gods boven die der wereld, maar enkel om den sleur te volgen; ik wilde, dat ik niet mocht zeggen, dat het waar was van onze dagen, dat, omdat de godsdienst zoo verheven is geweest, dien velen hebben aangenomen; het is een voordeelige nering geweest, daarom wil iedereen daarvan zijn.

Godsdienst op crediet maakt veel belijders, maar weinig Godvruchtigen; maar wanneer de godsdienst lijdt, dan zijn de aanhangers niet talrijker dan de bekeerden; want gewoonte maakt het eerste en consciëntie het laatste. Die een belijder van den godsdienst is enkel uit sleur, als het wel gaat, zal nooit om Christus' wille een martelaar zijn, als de godsdienst lijdt. Die zich houdt aan de Waarheid, om er wel bij te varen, zal ze verlaten als hij zich aan Christus alleen zou moeten houden.

Men zegt, dat wanneer een huis wil vallen, de ratten en muizen het verlaten; zoo lang het huis nog sterk is, dat ze onder het dak zich mogen verbergen, houden zij zich daar op, maar langer niet, opdat het huis bezwijkende, de val hen niet zou treffen, en daar ze vernachten in den top, niet liggen zouden op den grond.

Broeders, mag ik niet zeggen, dat wij een geheelen hoop ongedierte, ratten en muizen in de kerk hebben, die onder haar dak het zoo lang houden, als ze zich daaronder verschuilen mogen; maar die ze verlaten, wanneer zij met lijden bedrukt wordt, opdat zij vallende, de val niet op hen kome. Ik zou oordeelen, dat dit de minste reden niet is, waarom God het wagenrad over de belijdenis van den godsdienst gebracht heeft, namelijk om het ongedierte uit te roeien. Hij schudt de fundamenten van het huis, opdat deze ratten en muizen het dak zouden verlaten; niet om het omver te stooten; maar om hen daarvandaan te drijven: gelijk de *landman* zijn *tarwe*, om die van *kaf* te zuiveren. Rustige dagen des Evangelies verwerpen geveinsdheid; maar het lijden om den godsdienst toont de oprechtheid.

Zoo dan manier en gewoonte vele belijders maakt, zoo kan iemand den godsdienst belijden „en toch maar bijna een Christen zijn.”

d. Indien er velen onder eene belijdenis van Godzaligheid *verloren* gaan, dan kan iemand den godsdienst belijden, en toch maar „bijna een Christen zijn.”

Dit nu toont de Schriftuur klaar, dat men onder de heerlijkste belijdenis kan verloren gaan. Christus vloekte den *vijgeboom*, die bladeren en geen vruchten had. Er wordt